

DEBESŲ SUTARČIŲ KVALIFIKAVIMAS

Stasys Drazdauskas

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Privatinės teisės katedros lektorius
socialinių mokslų daktaras
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 5) 236 61 70
El. paštas: <stasys.drazdauskas@tf.vu.lt>

Debesų sutarčių teisinis kvalifikavimas vis dažniau tampa įvairių studijų, mokslinių tyrimų ar teisėkūros iniciatyvų vienu iš nagrinėtinų klausimų. Atsižvelgiant į debesų sutarties tipą, kartais debesų sutartį siūloma kvalifikuoti kaip nuomos, kitais atvejais kaip paslaugų sutartį. Debesų paslaugų teikėjai savo teikiamą paslaugą įvardija ir kaip licencijos suteikimą. Šiame straipsnyje siekiama įvertinti siūlymus dėl debesų sutarčių kvalifikavimo, pirmiausia, apibūdinant debesų sutarčių požymius, ir analizuojant jų atitiktį tam tikrų įstatymų reglamentuotų rūšių sutarčių kvalifikuojantiems požymiams.

Legal qualification of cloud contracts is increasingly becoming one of the questions analysed as part of different studies, scientific research, or legislative initiatives. Depending on the type of cloud contract, sometimes cloud contracts are proposed to be qualified as a lease, in other cases as a service contracts. Cloud service providers sometimes define their services as grant of a license. This article aims to verify the proposals on qualification of cloud contracts, first describing the characteristics of cloud contracts and then analysing their conformance to the qualifying features of different types of regulated contracts.

Įvadas

Karališkoji Švedijos mokslų akademija 2016 m. Švedijos nacionalinio banko premiją ekonomikos mokslų srityje Alfredui Nobeliumi atminti skyrė Oliveriui Hartui ir Bengtui Holmströmui „už jų indėlį į sutarčių teoriją“¹. Oliverio Harto ir jo kolegų aprašyta neišsamių sutarčių teorija siūlo sprendimą, kaip išvengti vadinamųjų mokėjimo už įvykdymą sutarčių trūkumų, susijusių su moraline rizika, interesų konfliktais ir atlikto įvykdymo matavimo problema. Neišsamių sutarčių teorija teigia, kad, turint ribotą išteklių sutartims sudaryti, šalims reikėtų sutartyje ne aprašinėti kiekvieną galimą ateities atvejį vykdam sutartį, o tik pasiskirstyti, kuri šalis priims sprendimą nenumatytais atvejais. Ši teorija turėjo didžiulę įtaką ekonomikos mokslo raidai, paaiškinant, kaip paskirstyti fizinio turto nuosavybę, kaip nustatyti atlyginimą finansinėse sutartyse ir kaip spręsti, ar tam tikro sektoriaus įmonė turėtų būti privati ar priklausyti valstybei².

Ericas A. Posneris, vienas iš garsiausių tarpdisciplininių teisės ir ekonomikos tyrėjų sutarčių teisės srityje, skeptiškai vertina ekonomikos mokslo laimėjimų įtaką sutarčių teisei ir jos doktrinai³, teig-

¹ Žr.: <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2016/press.html> (<<https://goo.gl/ERXNYa>>).

² The Royal Swedish Academy of Sciences. *The Prize in Economic Sciences 2016: Popular Science Background* [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/gaxy99>>.

³ POSNER, Eric A. Economic Analysis of Contract Law After Three Decades: Success or Failure? *Yale Law Journal*, 2003, vol. 112, no. 4, p. 829–880 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/xehxyM>>.

damas, kad ekonomikos teorija remiasi netinkamomis prielaidomis apie tai, kad šalių racionalumas yra neribotas, nes iš tikrųjų šalys turi ribotą galimybių sudarydamos sutartį numatyti visus galimus atvejus, net jeigu tai norėtų padaryti. Pagal neišsamių sutarčių teoriją sutarčių teisės funkcija apsiriboja teismų vaidmeniu užtikrinant sutarties realų įvykdymą, o sutartiniai teisiniai ginčai yra daug sudėtingesni. Be to, siūlymas, kad, siekdamos efektyvios sutarties, sutarties šalys sudarydamos sutartį turėtų pasiskirstyti sprendimų priėmimo galią, neatitinka realios sutarčių praktikos, nes nėra įrodymų, kad realių sutarčių atvejais tokia technika būtų naudojama.

Nepaisant to, kad abejojama ekonomikos mokslo įtaka sutarčių teisės turiniui, tačiau ekonomikos mokslas neabejotinai gali suteikti daugiau paaiškinimo sutarčių teisės kategorijoms ir lengviau pateisinti kai kurias šalių sudaromų sutarčių sąlygas. Pavyzdžiui, debesų sutartyse dažnai įtraukiamos sąlygos dėl priimtino naudojimo politikos (angl. *acceptable use policy*), kurios suteikia galimybę debesų kompiuterijos sprendimo teikėjui galimybę vertinti naudotojo elgesį ir taikyti sankcijas, gali būti pateisinamas neišsamių sutarčių teorijos nuosavybės elementu, pagal kurį nenumatytais atvejais sprendimo teisė priskiriama tai šaliai, kuri turi tam tikro objekto nuosavybę, t. y. debesų kompiuterijos sprendimo savininkui.

Sutarčių teorijos įvertinimas skiriant Nobelio premiją tik dar kartą verčia atsigręžti į kitų mokslų rezultatus, kai atliekami sutarčių teisės tyrimai, tačiau, be abejo, šis straipsnis skiriamas gana siaurai mokslinei problemai, kuri kyla dėl debesų kompiuterijos reiškinio, spręsti. Straipsnyje analizuojami debesų sutarčių kvalifikuojamieji požymiai ir esamos sutarčių teisės normos, kurios galėtų būti taikomos debesų sutartims⁴ (tyrimo objektas). Tyrimu siekiama atsakyti, kaip turėtų būti teisiškai kvalifikuojamos debesų sutartys. Kvalifikavimo sunkumų kyla dėl to, kad esamos sutarčių teisės normos turi būti taikomos sutarčių teisėje neįprastam technologiniam reiškiniui – debesų kompiuterijai. Pagal savo pobūdį debesų sutartis turi kelių reglamentuotų sutarčių objektams būdingų požymių (pvz., paslaugų, nuomos, licencijos). Dėl to neišvengiamai turi būti analizuojamas ir mišrių sutarčių reiškinys sutarčių teisėje bei siekiama atsakyti, kiek būtinas (ir ar galimas) yra aiškus debesų sutarčių priskyrimas vienai ar kitai reglamentuotų sutarčių rūšiai ir kokioms būtent rūšims šios sutartys priskirtinos (tyrimo tikslas). Šio tyrimo rezultatai gali būti panaudoti taikant sutarčių teisės normas debesų sutartims tiek sutartį sudarančių šalių, tiek ir teismų, projektuojant debesų sutartis ar sprendžiant debesų sutarčių ginčus, kurių, kol kas, nėra daug, tačiau su teisinio kvalifikavimo problemomis teismai jau susiduria. Nuo debesų sutarties, kaip ir kitų sutarčių rūšių, teisinio kvalifikavimo priklauso tiek taikytinos teisės nustatymas, tiek jurisdikcijos, tiek apsauginių imperatyviųjų normų tinkamas taikymas.

Straipsnio autoriui nėra žinoma Lietuvos autorių darbų, kurie būtų skirti minėtiems klausimams tirti. Galima paminėti autorių kolektyvo Dariaus Štitalio, Mindaugo Kiškio, Tado Limbos vadovėlių „Interneto ir technologijų teisė“, kuriame nagrinėjama debesų kompiuterijos teisinė problematika, daugiausia asmens privatumo srityje, tačiau debesų sutartys nėra analizuojamos iš sutarčių teisės perspektyvos. Užsienio teisės mokslas debesų sutarčių teisei problematikai dėmesio skiria vis daugiau. Daug teisinių tyrimų debesų kompiuterijos srityje yra atlikęs „Cloud Legal“ projektas Queen Mary Londono universitete⁵ vadovaujamas prof. Christopherio Millardo, tačiau debesų sutarčių teisinio kvalifikavimo klausimų išsamos analizės nebuvo atlikta.

Lyginamosios teisėtyros metodas buvo bene svarbiausias naudotas tyrimo metodas, nes šiuo metu atskirų jurisdikcijų požiūris į debesų sutarčių kvalifikavimą skiriasi, todėl skirtingose jurisdikcijose

⁴ Debesų sutartimis šiame straipsnyje vadinamos sutartys, pagal kurias debesų kompiuterijos sprendimų tiekėjas leidžia naudotojams šiais sprendimais naudotis. Nors toks pavadinimas kartais gali kelti šypsena, anglų kalboje „cloud contract“ jau yra pakankamai nusistovėjęs ir moksliniuose tyrimuose vartojamas pavadinimas, todėl, siekiant kalbos paprastumo, siūlomas būtent toks pavadinimo lietuviškas atitikmuo, o ne labiau komplikuoti variantai „debesų kompiuterijos sutartys“, „debesijos sutartys“ ar „nuotolinės prieigos“ sutartys, kurie nėra visai tikslūs.

⁵ Žr.: <<http://www.cloudlegal.ccls.qmul.ac.uk/project/index.html>>.

esančių skirtingų požiūrių į debesų sutarčių kvalifikavimą tyrimas ir palyginimas padeda rasti argumentų ir formuluoti išvadas dėl tinkamiausio kvalifikavimo varianto. Taip pat buvo naudojami sisteminės ir loginės analizės metodai, ypač siekiant nustatyti kvalifikuojamųjų debesų sutarčių požymių atitiktį atskirų rūšių sutartis reguliuojančių teisės normų hipotezėms.

1. Debesų sutarties objekto požymiai

JAV Komercijos departamento Nacionalinio standartų ir technologijos instituto (NIST) 2011 m. rugsėjo mėn. paskelbtame debesų kompiuterijos apibrėžime⁶ debesų kompiuterija apibrėžiama kaip „modelis, leidžiantis visur esančią, patogią tinklo prieigą pagal poreikį prie kompiuterijos išteklių telkinio (pvz., tinklų, serverių, saugyklų, aplikacijų ir paslaugų), kuris gali būti greitai parūpinamas ir paleistas minimaliomis valdymo pastangomis ar paslaugų teikėjo įsikišimu“. Tarptautinė standartų organizacija 2014 m. paskelbtame standarte ISO/IEC 17788:2014⁷ debesų kompiuteriją apibrėžia kaip „paradigmą, skirtą įgalinti tinklo prieigą prie kintamo dydžio ir elastinio telkinio dalinamųjų fizinių ar virtualių išteklių, parūpinamų per savitarną ir administruojamų esant poreikiui“. ISO 17788:2014 standarte nurodomos pavyzdinės debesų paslaugų⁸ rūšys yra ryšiai kaip paslauga (angl. *Communications as a Service (CaaS)*), skaičiavimai kaip paslauga (angl. *Compute as a Service (CompaaS)*), duomenų saugojimas kaip paslauga (angl. *Data Storage as a Service (DSaaS)*), infrastruktūra kaip paslauga (angl. *Infrastructure as a Service (IaaS)*), tinklas kaip paslauga (angl. *Network as a Service (NaaS)*), platforma kaip paslauga (angl. *Platform as a Service (PaaS)*), programinė įranga kaip paslauga (angl. *Software as a Service (SaaS)*). Kaip nurodoma standarto A priede, yra dar šešios debesų kompiuterijos paslaugų kategorijos (duomenų bazė, darbalaukis, el. paštas, tapatybė, valdymas, saugumas kaip paslaugos) ir ateityje jų gali atsirasti dar daugiau. Dėl tokios įvairovės kartais debesų paslaugų tipus siūloma vadinti EaaS (viskas kaip paslauga, angl. *Everything as a Service*) ar XaaS (bet kas kaip paslauga, angl. *Anything as a Service*)⁹. Kiekvienas iš minėtų debesų išteklių tipų gali sudaryti debesų sutarties objektą, todėl visi jie yra aktualūs debesų sutarčių kvalifikavimo problematikai.

Kaip matyti iš techniniais standartais pateikiamų apibrėžimų, pagrindinis debesų paslaugų objektas yra susijęs su įvairių išteklių parūpinimu ar prieigos prie jų suteikimu, todėl būtent šie požymiai yra lemiami teisiniams debesų sutarčių kvalifikavimui.

Tiek ISO standarte 17788:2014, tiek NIST pateikiamuose apibrėžimuose išskiriami keturi debesų kompiuterijos diegimo modeliai: privatus debesis, kai debesis infrastruktūra priklauso vienai organizacijai; bendruomenės debesis, kai debesis infrastruktūra parūpinama vartotojų bendruomenei; vienišajam bendrų poreikių; viešasis debesis, kai debesis infrastruktūra parūpinama atviram naudojimui plačiai visuomenei; hibridinis debesis, kai debesis infrastruktūra sudaryta iš dviejų ar daugiau prieš tai minėtų diegimo modelių.

Sutarčių teisės požiūriu, ypač sutarties kvalifikavimo problematikai, aktualiausi yra viešojo, bendruomenės ir hibridinio debesis diegimo modeliai, nes vien privataus debesis atveju sutartiniai

⁶ National Institute of Standards and Technology. The NIST Definition of Cloud Computing. 2011 m. rugsėjo mėn. [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-01]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/27Y6Rq>>.

⁷ International Organization for Standardization. International Standard ISO/IEC 17788. Information technology – Cloud computing – Overview and vocabulary. 2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-01]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/5gd1Pp>>.

⁸ Žodis „paslauga“ čia vartojamas bendrine reikšme, neatsižvelgiant į tai, ar debesų sutartis turėtų būti laikoma paslaugų sutartimi. Debesų sutarties kvalifikavimo paslaugų sutartimi problematika atskirai nagrinėjama kitoje šio straipsnio dalyje.

⁹ KYRIAZIS, Dimosthenis, et al. Cloud Computing SLAs – Exploitation of Research Results. Briuselis, 2013 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-01]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/XGLods>>.

santykiai dėl debesų kompiuterijos paslaugų teikimo nesusiklosto, nes debesų kompiuterijos išteklių savininkas ir jų naudotojas sutampa.

Sutarties kvalifikavimo požiūriu svarbu tai, kad debesų kompiuterijos tipas gali turėti tiek fizinių savybių, pvz., tinklo kaip paslaugos ar infrastruktūros kaip paslaugos atveju, tiek autorių teisių saugomo objekto požymių, pvz., platformos kaip paslaugos, programinės įrangos kaip paslaugos ar duomenų bazės kaip paslaugos atveju, arba veiksmų, kuriais sukuriama nematerialaus pobūdžio rezultatas, požymių, pvz., skaičiavimų kaip paslaugos, ryšių kaip paslaugos atveju. Šios ypatybės gali lemti skirtingų rūšių debesų kompiuterijos paslaugų sutarčių skirtingą teisinį kvalifikavimą. Remiantis Europos Komisijos 2012 m. komunikatu „Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje“¹⁰ atliktoje Lyginamojoje debesų kompiuterijos sutarčių studijoje¹¹ atskleidžiama, kad ne vienoje ES valstybėje atskirų sutarčių rūšių (nuomos, paslaugų ar darbų) normos gali būti taikomos debesų sutartims, atsižvelgiant į minėtų paslaugų rūšių požymius.

Atsiranda ir naujų koncepcijų, kurios peržengia „debesų“ paradigmos ribas, pavyzdžiui, „rūko kompiuterijos“ technologijos¹², kurios sutelkia duomenų saugyklų išteklius ties kraštinėmis tinklų jungtimis (angl. *network edge*), o ne debesų serveriuose, dėl to duomenų prieiga vartotojui tampa artimesnė ir efektyvesnė.

2. Debesų sutarčių kvalifikavimo variantai

2.1. Debesų sutartis kaip nuomos sutartis

Debesų sutarties objektą gali sudaryti įvairios įrangos visuma, sudaryta iš virtualių serverių (angl. *virtual machines*), prie jų prijungtų saugyklų (angl. *virtual storage device*) ir virtualius serverius jungiančių vidaus tinklų (angl. *virtual network*) įvairiomis konfigūracijomis. Šią įrangą, dažnai vadinamą infrastruktūra, paprastai tiekėjas leidžia administruoti, komplektuoti ir konfigūruoti pačiam klientui. Toks debesų kompiuterijos tipas vadinamas infrastruktūra kaip paslauga (angl. *IaaS* arba *infrastructure as a service*)¹³. Pats pavadinimas sako, kad infrastruktūra, sudaryta iš įvairių daugiau ar mažiau statinių objektų, yra teikiama „kaip paslauga“, t. y. nėra perduodama naudotojui (klientui) kaip objektas, kuriuo savininkas galėtų naudotis už atlyginimą tam tikrą laiką. Tokio debesų kompiuterijos objekto požymiai yra panašūs į įprastai nuomos sutarties objektą. Tiesa, debesų infrastruktūrą sudaro nematerialūs vienetai, kuriuos naudotojas įgyja teisę naudoti, t. y. gauti jų naudingąsias savybes, jeigu kalbėtume daiktinės teisės kategorijomis.

Dėl minėtų infrastruktūros, kaip debesų kompiuterijos objekto, panašumų į fizinį objektą (kompiuterį, serverį, vidaus tinklą, duomenų saugojimo įrenginius) kartais išsakoma nuomonė, kad tokio objekto teikimas klientui, t. y. leidimas juo naudotis kaip kvalifikuojamasis požymis atitinka nuomos sutarties sampratą ir todėl siūloma infrastruktūros kaip paslaugos tipo debesų sutartį kvalifikuoti kaip nuomos sutartį. Lyginamojoje debesų kompiuterijos sutarčių studijoje buvo nustatyta, kad pagal Airijos, Anglijos ir Velso, Graikijos, Italijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Portugalijos, Prancūzijos,

¹⁰ Europos Komisija. Komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteui ir Regionų komitetui. Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje. COM/2012/0529 final [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-06]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/PWvySQ>>.

¹¹ European Union. *Comparative Study on cloud computing contracts*. Final Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015, p. 26–29 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-06]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/v6NUSF>>.

¹² ABDELSHKOUR, Maher. IoT, from Cloud to Fog Computing. *Cisco Blogs*, 2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-13]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/PhnJqd>>. Taip pat žr.: <<https://youtu.be/1WfbnMU7CMc>>.

¹³ Žr.: <<http://www.gartner.com/it-glossary/infrastructure-as-a-service-iaas/>>.

Rumunijos, Slovėnijos ir Švedijos teisę debesų sutartis gali būti kvalifikuojama kaip nuomos sutartis¹⁴. Tam pritariama ir kituose moksliniuose tyrimuose¹⁵. Nors studijoje plačiau nepaaiškinama, kokiais argumentais remiantis galima infrastruktūros debesų tipo sutarties teisinė kvalifikacija kaip nuomos sutarties, galima pateikti keletą argumentų, kurie kelia daug abejonių dėl tokios teisinės kvalifikacijos.

Pirmiausia nuomos objektu gali būti tik fizinių savybių turintis objektas, kuris atitinka daikto, kaip daiktinės teisės kategorijos, požymius¹⁶. Kartais duomenų centrų paslaugų teikėjai sudaro galimybę klientams įdiegti jiems priklausantią techninę įrangą, kuri prijungiama prie duomenų centro infrastruktūros ir tampa nuotolinio ryšio būdu pasiekiamą ir valdomą paties kliento. Tokiu atveju sutarties objektą sudarytų fizinė vieta duomenų centre, kuria pasinaudoti klientas įgyja teisę pagal sutartį su tiekėju. Tokią sutartį būtų galima kvalifikuoti kaip nuomos sutartį, tačiau tokia sutartis nelaikytina debesų kompiuterijos paslaugų sutartimi, nes tokia debesies konfigūracija atitiktų vadinamojo privataus debesies diegimo modelį, kai infrastruktūros savininkas ir naudotojas sutampa ir sutartiniai santykiai dėl infrastruktūros naudojimo nesusiklosto. Kita vertus, tokios sutarties atveju paslaugos teikėjas teikia įvairias susijusias paslaugas, pvz., energijos tiekimas, įrangos apsauga, todėl sutartis turi ne tik nuomos sutarties požymių. Tačiau infrastruktūros kaip debesų kompiuterijos tipą sudaro virtualūs vienetai (serveriai, saugyklos, tinklai), kurie neturi daikto požymių, neturi fizinių savybių ir juos gali laisvai konfigūruoti pats klientas keisdamas infrastruktūrą sudarančių vienetų sudėtį, pvz., įdiegti naują virtualų serverį ar jį panaikinti, sudaryti ar panaikinti potinklį, pridėti duomenų saugyklą ar jas panaikinti. Dėl tokių infrastruktūros savybių (virtualumas, galimybė modifikuoti jos sudėtį) leidimas ja pasinaudoti neatitinka įprastos nuomos sutarties objekto kvalifikuojamųjų požymių.

Nuosavybės (daiktinės) teisės doktrinoje formuojama virtualios nuosavybės teorija, kuria siekiama apibūdinti įvairių skaitmeninės erdvės objektų teisinį režimą, pvz., interneto domenų vardai, el. pašto adresai, virtualių pasaulių objektai, įrodinėjant, kad šiems objektams turėtų būti taikomi daiktinės (nuosavybės) teisės principai, o ne intelektinės nuosavybės režimas¹⁷. Tačiau virtualios nuosavybės teorija sulaukia ir kritikos, įžvelgiančios ir neigiamų padarinių, jeigu į skaitmeninės erdvės objektus būtų pripažįstamos nuosavybės teisės¹⁸. Vis dėlto virtualios nuosavybės kategorija visiškai nėra susijusi su debesų kompiuterijoje naudojama virtualizacija, nes virtualios nuosavybės atveju jos objektus sudaro unikalūs skaitmeninės erdvės identifikatoriai ar kiti objektai, kurie vienu metu gali priklausyti tik vienam savininkui. O virtualizacija debesų kompiuterijoje leidžia tą patį fizinių išteklių (pvz., procesoriaus skaičiavimo pajėgumus) paskirstyti keliems vartotojams. Todėl virtualizacijos terminas neturėtų būti siejamas su virtualia nuosavybe, ir tai dar vienas argumentas, patvirtinantis, kad debesų sutarties atveju nuomos santykius reguliuojančių taisyklių taikyti negalima.

Būtų galima argumentuoti, kad virtualioji infrastruktūra bet koku atveju yra įdiegiama ir funkcionuoja tiekėjo techninėje (fizinėje) įrangoje, kuri atitiktų įprastinės nuomos objekto požymį, tačiau infrastruktūros tipo debesų sutarties atveju klientui suteikiama ir sutartyje nurodoma ne techninė in-

¹⁴ European Union. *Comparative Study on cloud computing contracts*. Final Report, išnaša 10, p. 28.

¹⁵ HAIBACH, Georg. Cloud computing and European Union private international law. *Journal of Private International Law*, 2015, vol. 11, no. 2, p. 259 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-13]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/V1rgC4>>.

¹⁶ Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.447 str. 2 d., 4.1 str. nuomos sutarties dalykas gali būti tik nesunaudojami materialaus pasaulio dalykai. Bendrosios pagrindų sistemos projekto (*Draft Common Frame of Reference*) IV.B.–1:101 str. siūlant Europai bendrą nuomos sutarčių sąvokos apibrėžimą ir požymių apibūdinimą taip pat numatoma, kad nuomos sutarties dalykas gali būti tik materialūs daiktai.

¹⁷ FAIRFIELD, Joshua A.T. Virtual Property. *Boston University Law Review*, 2005, vol. 85, p. 1047–1102 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-20]. Prieiga per internetą: <<https://ssrn.com/abstract=807966>>.

¹⁸ NELSON, John W. The Virtual Property Problem: What property rights in virtual resources might look like, how they might work, and why they are a bad idea. *McGeorge Law Review*, 2010, vol. 41, p. 281–309 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-20]. Prieiga per internetą: <<https://ssrn.com/abstract=1469299>>.

frastruktūra kaip objektas, o būtent virtualioji infrastruktūra ir jos vienetai. Kliento įsipareigojimais, pvz., pareiga mokėti atlyginimą, taip pat apibrėžiama pagal tai, kokie virtualūs infrastruktūros vienetai ir kiek jų bus naudojama (pvz., mokesčiai už virtualių serverių vienetus, parametrus ir rūšis, mokesčiai už virtualių duomenų saugyklų duomenų kiekį).

Vargu ar apskritai nuomos sutarties rūšiai taikytinos įprastinės (įstatymo numatytos) sąlygos galėtų būti taikomos infrastruktūros debesų sutarčiai netgi pagal teisės analogiją. Pavyzdžiui, nuomos sutarties atveju viena iš pagrindinių nuomotojo pareigų yra pareiga užtikrinti, kad nuomos objektas visą nuomos laikotarpį bus tinkamas naudoti. Tačiau infrastruktūros debesų tipo atveju visą infrastruktūrą sukuria, konfigūruoja ir prižiūri pats klientas, o ne tiekėjas. Be to, tiekėjui taip pat negalėtų būti taikoma nuomos sutartyje įprastinė nuomotojo pareiga daryti išnuomoto objekto kapitalinį remontą, nes vėlgį visą infrastruktūrą prižiūri tik pats klientas ir vargu ar apskritai kapitalinio remonto kategorija būtų aktuali virtualių vienetų atžvilgiu.

Lyginamojoje debesų kompiuterijos sutarčių studijoje taip pat nurodoma, kad platformos kaip paslaugos (angl. *PaaS* arba *Platform as a Service*) atveju debesų sutartis taip pat gali būti kvalifikuojama kaip nuomos sutartis¹⁹. Tačiau šiuo atveju, matyt, klaidingai buvo interpretuojama pati objekto esmė, pažymint, kad tai yra vadinamųjų prieglobos (angl. *hosting*) paslaugų teikimas. Iš tiesų platformos debesies tipo atveju objektą sudaro vadinamoji programavimui parengta platforma, kuri leidžia klientui kurti, vystyti, vykdyti bei valdyti programinės įrangos aplikacijas²⁰. Ją paprastai taip pat sudaro iš įvairių vienetų sudaryta infrastruktūra, tačiau ji pasižymi tuo, kad yra pritaikyta būtent aplikacijoms kurti, t. y. turi įdiegtos tam pritaikytos papildomos programinės įrangos. Toks debesų tipas gali būti laikomas tarpine rūšimi tarp infrastruktūros kaip paslaugos ir programinės įrangos kaip paslaugos (angl. *SaaS* arba *Software as a Service*). Dėl šių priežasčių dar labiau abejotina, ar platformos debesies tipo atveju debesų sutartis turėtų kokių nors nuomos sutarties požymių.

Kartais išsakoma nuomonė, kad netgi programinės įrangos kaip paslaugos (*SaaS*) bei saugyklų vietos kaip paslaugos (angl. *DSaaS* arba *Data Storage as a Service*) sutartys turi nuomos sutarčių požymių²¹, tačiau akivaizdu, kad šių sutarčių atveju nuomos sutarties kvalifikuojamieji požymiai yra dar labiau nutolę nuo šių sutarčių turinio.

2.2. Debesų sutartis kaip paslaugų sutartis

Kaip galima pažymėti, visos debesų paslaugų rūšys įvardijamos kaip paslaugos (infrastruktūra kaip paslauga, platforma kaip paslauga, programinė įrangą kaip paslauga ir t. t.). Todėl galima manyti, kad debesų sutartis turėtų būti kvalifikuojama kaip paslaugų sutartis.

Iš tiesų išteklių parūpinimas (angl. *provisioning*), kaip vienas iš debesų kompiuterijos apibrėžimo elementų, turi esminę teisinę reikšmę kvalifikuojant debesų sutartis. Kaip minėta, debesų sutartis sudaroma tada, kai kompiuterijos išteklių savininkas (valdytojas) ir naudotojas yra skirtingi asmenys. Tarp šių asmenų sudaromos debesų sutarties ir iš jos kylančios prievolės turinį sudaro tiekėjo įsipareigojimas atlikti būtent debesų kompiuterijos išteklių parūpinimo ir pateikimo naudotis veiksmus. Tam, kad debesų kompiuterijos ištekliai būtų paruošti debesų paslaugoms teikti, tiekėjas turi atlikti daugelį paruošiamųjų veiksmų, pavyzdžiui, paruošti techninės įrangos infrastruktūrą ir ją konfigūruoti, sukurti, įdiegti programinę įrangą, sukuriančią ir valdančią virtualizuotus²² išteklius, ir pan. Visi šie veiksmai yra tiek techninio, tiek intelektualaus pobūdžio, ir, atrodytų, galėtų būti laikomi paslaugomis

¹⁹ European Union. *Comparative Study on Cloud Computing Contracts* <...>, p. 28.

²⁰ Žr.: <https://en.wikipedia.org/wiki/Platform_as_a_service>.

²¹ HAIBACH, G. *Cloud computing* <...>, p. 259.

²² Žr.: <<https://en.wikipedia.org/wiki/Virtualization>>.

kaip debesų sutarties objektu. Tačiau visi šie veiksmai atliekami dar iki debesų sutarties sudarymo. O sudarius debesų sutartį, pagrindinis tiekėjo įsipareigojimas apsiriboja tuo, kad tiekėjas parūpina (suteikia) klientui prieigą prie debesų kompiuterijos išteklių ir užtikrina šių išteklių funkcionavimą per sutarties laikotarpį. Tačiau kaip galima matyti iš viešai prieinamų debesų sutarčių pavyzdžių²³, paprastai tiekėjai savo įsipareigojimus apibrėžia tik prieigos prie atitinkamų išteklių suteikimu sutartyse nurodytomis sąlygomis. O išteklių funkcionavimo užtikrinimas dažnai sutartyse apskritai neįvardijamas kaip įsipareigojimas, be to, numatomi įvairūs apribojimai išlygomis (angl. *disclaimers*), ir paprastai paslaugoms garantuojamas tam tikras prieinamumo lygis (angl. *service level*). Taigi išteklių funkcionavimo užtikrinimas retai sudaro aiškų tiekėjo įsipareigojimą. Todėl pagrindinė tiekėjo pareiga pagal debesų sutartį yra pareiga suteikti prieigą. Lyginant su įprastomis paslaugų sutartimis (ypač intelektualaus pobūdžio, pvz., konsultavimo), toks debesų sutarties turinys yra ganėtinai siauras ir dėl to daugelis paslaugų sutartis reguliuojančių įstatymo nuostatų tampa neaktualios (pvz., pareiga veikti kliento interesais, vengti interesų konflikto).

Taigi, nors debesų sutartis pagal kvalifikuojamuosius požymius yra artimiausia įstatymų atskirai sureguliuotai atlygintinų paslaugų sutarties rūšiai, tačiau ji neturi visų paslaugų sutarčiai būdingų elementų.

Debesų sutarties kvalifikavimas paslaugų sutartimi negalėtų būti laikomas universaliai priimtiniu, nes lyginamieji tyrimai rodo, kad paslaugų sutarties teisinis reguliavimas yra nevienodas atskirose jurisdikcijose. Pavyzdžiui, pagal Prancūzijos ir Belgijos teisę paslaugų teikimui taikomos sutarties dėl darbų atlikimo teisės normos, kurios apima tiek su nekilnojamaisiais, tiek su kilnojamaisiais daiktais susijusius darbus ar paslaugas, tiek ir nematerialaus pobūdžio (intelektualias) paslaugas. Kitose valstybėse (Austrija, Vokietija, Graikija, Italija ir kt.) dažniausiai materialiujū paslaugų ir intelektualiujū paslaugų sutarys išskiriamos kaip atskiros sutarčių rūšys²⁴.

Europos Komisijos pasiūlytame Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų projekte²⁵ siūloma reglamentuoti sutarčių rūšį – skaitmeninio turinio tiekimo sutartį, kuri daugelyje Europos valstybių nėra išskiriama. Debesų sutartis siūloma priskirti skaitmeninio turinio teikimo sutartims, o direktyvos projekto preambulės 29 p. debesų kompiuterija („debesija“) įvardijama kaip paslauga. Direktyvos projekto 2 straipsnio skaitmeninis turinys apibrėžiamas kaip paslauga, leidžianti kurti, tvarkyti arba saugoti duomenis skaitmenine forma. Europos Sąjungos teisėkūra sutarčių teisės srityje dažniausiai pasižymi funkcionaliū požūriū²⁶, todėl bendrosios sutarčių teisės klausimai direktyvose ar jų projektuose paprastai lieka nuošalyje. Akivaizdu, kad siūlomoje direktyvoje dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų taip pat nebuvo atsižvelgiama į tai, kokią vietą sutarčių teisės sistemoje užimtų sutartys dėl skaitmeninio turinio teikimo ir kaip jos turėtų būti kvalifikuojamos.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika aiškinant ir taikant 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimū civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Briuselis I) 5 straipsnį kol kas nepateikia aiškaus atsakymo, ar debesų sutartys turėtų būti kvalifikuojamos kaip sutartys „dėl paslaugū teikimo“, kaip apibrėžta reglamento 5 str.

²³ Žr.: <<https://aws.amazon.com/agreement/>, <https://cloud.google.com/terms/>>.

²⁴ Study Group on a European Civil Code. *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Full Edition. Munich: sellier, 2009, p. 1623–1624 [interaktyvus. Žūūrėta 2016-11-20]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/pwV4Gg>>.

²⁵ Europos Komisijos pasiūlymas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektū. COM(2015) 634 final [interaktyvus. Žūūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/LRe5jE>>.

²⁶ HESSELINK, Martijn W. The Structure of the New European Private Law. *European Journal of Comparative Law*, December 2002, Vol. 6.4, p. 9 [interaktyvus. Žūūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/4gozV0>>.

1 d. b) p. 2 pastraipoje (atitinkamai Briuselis Ia Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 7 str. 1 d. b) p. 2 pastraipoje). Pagal esamą praktiką debesų sutartys vis dėlto turėtų būti laikomos ne paslaugų sutartimis. Byloje C-533/07 *Falco Privatstiftung, Thomas Rabitsch v Gisela Weller-Lindhorst* Europos Sąjungos Teisingumo teismas išaiškino, kad paslaugų samprata apima tam tikrą veiklą (angl. „*particular activity*“), atliekamą už atlyginimą, ir kai tokios veiklos negalima nustatyti pagal sutarties turinį, negali būti laikoma, kad pagal tokią sutartį yra teikiamos paslaugos, taigi ir teismų jurisdikcija bus nustatoma pagal 5 str. 1 d. a) p., o ne pagal b) p.²⁷ Tokios išvados padarytos kvalifikuojant autorių teisių objekto licencinę sutartį, kurioje ESTT neįžvelgė „veiklos“ elemento. Kaip jau minėta, pagal debesų sutartis veiklos elementas tiekėjo įsipareigojimuose paprastai yra nežymus, todėl bent jau teismų jurisdikcijos nustatymo klausimu debesų sutartis nebūtų laikoma sutartimi, pagal kurią teikiamos paslaugos remiantis Briuselis Ia reglamento 7 str. 1 d. b) punktu.

Jurisdikcijos nustatymo klausimai nėra šio straipsnio tyrimo objektas, tačiau debesų sutarties kvalifikavimo kontekste svarbu ir tai, kad pagal debesų sutartį dažnai būtų sunku nustatyti tiekėjo prievolės vykdymo vietą, todėl specialiosios jurisdikcijos taisyklės pagal Briuselis Ia reglamentą nebūtų taikomos. Kadangi veiklos vykdymo elementas nėra tiekėjo įsipareigojimo esminė dalis, dažnai nebus įmanoma nustatyti ir tiekėjo įsipareigojimų vykdymo vietos, nes tiekėjo parūpinami išteklių gali būti išskaidyti po įvairias geografines vietas, o jų administravimas vykdomas nuotoliniu būdu iš kitos nei fizinė išteklių buvimo vieta. Todėl debesų sutarties atveju, kilus ginčui dėl tiekėjo įsipareigojimų vykdymo, jurisdikcija būtų nustatoma pagal bendrąsias taisykles²⁸. Komisijos ekspertų grupėje debesijos kompiuterijos sutarčių klausimais²⁹ buvo išsakyta nuomonė, kad debesų sutartis reikėtų laikyti sutartimis dėl paslaugų teikimo, nes tokiu būdu būtų užtikrintas vienodas požiūris dėl šių sutarčių ginčų jurisdikcijos pagal Briuselis Ia reglamentą. Tačiau kartu buvo akivaizdžiai atskleista, kad nustatyti „paslaugų teikimo“ vietą pagal tokias sutartis dažniausiai būtų ypač sunku³⁰, nes tiekėjo buveinė, duomenų saugyklos ir techninės įrangos centrai dažnai gali būti visiškai skirtingose geografinėse teritorijose ir paslaugų teikimo metu keisti savo fizinę buvimo vietą³¹. Tai dar kartą patvirtina, kad debesų sutartys neturi esminių paslaugų sutarčių požymių.

2.3. Debesų sutartis kaip licencijos sutartis

Dažnai debesų paslaugų teikėjai debesų sutarčių sąlygose numato, kad jų paslaugų objektas yra suteikiamas klientui naudotis pagal licenciją. Pavyzdžiui, Amazon Web Services sutarties su klientu³² 8.4 punkte nurodoma, kad klientui yra suteikiama ribota, atšaukiama, neišimtinė, nesublicencijuojama, neperleidžiama licencija naudotis prieiga prie paslaugų ir pačiomis paslaugomis bei kopijuoti jų turinį, kiek tai leidžiama pagal sutarties sąlygas. Tokios formuluočių yra panašios į programinės įran-

²⁷ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. 2009 m. balandžio 23 d. sprendimas byloje *Falco Privatstiftung, Thomas Rabitsch v Gisela Weller-Lindhorst*, nr. C-533/07 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/lijuMj>>.

²⁸ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. 2002 m. vasario 19 d. sprendimas byloje *Besix SA and Wasserreinigungsbau Alfred Kretzschmar GmbH & Co. KG (WABAG), Planungs- und Forschungsgesellschaft Dipl. Ing. W. Kretzschmar GmbH & Co. KG (Plafog)*, nr. C-256/00 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/e5E5ed>>.

²⁹ 2013 m. birželio 18 d. Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiama Komisijos ekspertų grupė debesijos kompiuterijos sutarčių klausimais. 2013/C 174/04. *Oficialusis leidinys*, 2013-06-20, C 174, p. 6–8.

³⁰ Expert Group Meeting on Cloud Computing Contracts. Synthesis of the Meeting of 30 April 2014, p. 6–7 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/1TcyG>>.

³¹ Žr.: <https://en.wikipedia.org/wiki/Federated_database_system>.

³² Žr.: <<https://aws.amazon.com/agreement/>>.

gos licencijos sutarties turinį, tačiau debesų sutartys pagal savo esmę neatitinka programinės įrangos (kaip autorių teisių objekto) licencijos sutarties požymių.

Autorių teisių objekto licencijos sutarties esmę sudaro tai, kad teisių turėtojas leidžia licenciatui naudoti patį autorių teisių objektą. Pavyzdžiui, programinės įrangos kopiją licenciatas gali įdiegti savo kompiuteryje, programinę įrangą įjungti ir naudotis jos funkcionalumu. O debesų sutarčių atveju programinė įranga (jos kopija) klientui nėra perduodama, klientas neturi rūpintis jos diegimu ir paprastai turi tik prieigą prie jau veikiančios programinės įrangos funkcionalumo (programinės įrangos kaip paslaugos (*SaaS*) atveju).

Dėl šių priežasčių galima daryti išvadą, kad debesų sutartys neatitinka autorių teisių licencijos sutarčių kvalifikuojamųjų požymių.

3. Mišrių sutarčių taisyklių taikymas debesų sutartims

Šio straipsnio 2 skyriuje aprašyti tyrimo rezultatai rodo, kad nors debesų sutartys pagal savo objektą turi panašumų į keletą įstatymo atskirai sureguliuotų sutarčių rūšių, t. y. nuomos, atlygintinų paslaugų, licencinę sutartį, tačiau debesų sutartys neatitinka nė vienos iš atskirai įstatymo sureguliuotų sutarčių rūšies visų kvalifikuojamųjų požymių.

Europos jurisdikcijose nėra bendro požiūrio, kaip reikėtų kvalifikuoti sutartis, kurios turi kelių reglamentuotų sutarčių elementų, nors nėra visiškos atitikties nė vienos iš jų kvalifikuojamiems požymiams. Bendrosios pagrindų sistemos projekto II-1:107 straipsnyje siūloma nustatyti mišrių sutarčių taisykles, kurios apibrėžtų įstatymo reglamentuotų sutarčių normų taikymą kelių rūšių sutarčių elementų turinčioms sutartims³³. Pagrindinė šio siūlomo straipsnio idėja yra tokia, kad sutarčiai, kuri turi kelių sutarčių rūšių elementų, būtų taikomos kiekvienos reglamentuotos sutarties rūšies normos atitinkamai sutarties daliai. Kai vienos reglamentuotos sutarties kvalifikuojamieji požymiai dominuoja sutartyje, tokiai sutarčiai būtų taikomos tos reglamentuotos sutarties normos, tačiau kitų sutarčių rūšių elementams būtų taikomos tų rūšių sutarčių normos. Taip pat siūloma, kad jokiais atvejais nebūtų išvengiama imperatyvių taisyklių taikymo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta panaši taisyklė, kuri numato, kad, šalims sudarius sutartį, turinčią kelių rūšių sutarčių elementų, tokiai sutarčiai taikomos atskirų rūšių sutartis reglamentuojančios normos.

Debesų sutartims minėtos mišriųjų sutarčių taisyklės negalėtų būti taikomos, nes negalima išskirti nė vienos debesų sutarties dalies, kuri atitiktų visus bent vienos reglamentuotos sutarties požymius. Todėl galima daryti išvadą, kad debesų sutartis priskirtina prie įstatymo nereglamentuotų sutarčių rūšių. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalį debesų sutartis laikytina kodekso nenumatyta sutartimi.

Išvados

1. Techniniuose standartuose pateikiamų debesų kompiuterijos apibrėžimų pagrindinis elementas, kuris yra lemiamas debesų sutarčių teisiniam kvalifikavimui, yra įvairių išteklių (techninių, programinės įrangos ar funkcinių) parūpinimas ar prieigos prie jų suteikimas.
2. Debesų sutartys negali būti kvalifikuojamos kaip nuomos sutartys, nes jų objektas nėra materialaus pobūdžio ir jis nėra perduodamas kitai sutarties šaliai, o tik parūpinama prieiga prie jų, be to, klientas turi galimybę keisti naudojamų išteklių sudėtį. Debesų sutartis, nors yra panaši į paslaugų

³³ Study Group on a European Civil Code. *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Full Edition. Munich: sellier, 2009, p. 199–202 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/pwV4Gg>>.

- teikimo sutartį, negali būti kvalifikuojama kaip paslaugų sutartis, nes tiekėjo įsipareigojimams nėra būdingas veiklos elementas, kuris sudaro pagrindinį paslaugų sutarties įsipareigojimą iš paslaugų teikėjo. Taip pat debesų sutarties, pagal kurią suteikiama prieiga prie programinės įrangos ar jos funkcionalumo, negalima kvalifikuoti licencine sutartimi, nes, vėlgį, debesų sutarties objektą sudaro prieigos prie programinės įrangos funkcionalumo parūpinimas, o ne programinės įrangos, kaip autorių teisių objekto, perdavimas naudotis.
3. Kadangi debesų sutartis neturi nė vienos dalies, kuri atitiktų visus tam tikros įstatymų reglamentuotos sutarties požymius, debesų sutarčiai neturėtų būti tiesiogiai taikomos atskirų, nors ir panašių, įstatymų reglamentuotų sutarčių rūšių taisyklės, parenkamos pagal mišrių sutarčių taisykles. Šių taisyklių taikymas nebent galėtų būtų pagrįstas įstatymo analogija.
 4. Debesų sutartis kvalifikuotina kaip įstatymų nereglamentuotos sutarties rūšis.

LITERATŪRA

Norminiai teisės aktai

1. Europos Komisija. Komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Nuotolinės kompiuterijos galimybių naudojimas Europoje. COM/2012/0529 final [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-06]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/PWvySQ>>.
2. 2013 m. birželio 18 d. Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiama Komisijos ekspertų grupė debesijos kompiuterijos sutarčių klausimais. 2013/C 174/04. *Officialis leidinys*, 2013-06-20, C 174, p. 6–8.
3. Europos Komisijos pasiūlymas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų. COM(2015) 634 final [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/LRe5jE>>.

Specialioji literatūra

4. ABDELSHKOUR, Maher. IoT, from Cloud to Fog Computing. *Cisco Blogs*, 2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-13]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/PhnJqd>>.
5. European Union. *Comparative Study on cloud computing contracts*. Final Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015, p. 26–29 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-06]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/v6NUSf>>.
6. FAIRFIELD, Joshua A.T. Virtual Property. *Boston University Law Review*, 2005, vol. 85, p. 1047–1102 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-20]. Prieiga per internetą: <<https://ssrn.com/abstract=807966>>.
7. HAIBACH, Georg. Cloud computing and European Union private international law. *Journal of Private International Law*, 2015, vol. 11, issue 2 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-13]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/V1rgC4>>.
8. KYRIAZIS, Dimosthenis, et al. Cloud Computing SLAs - Exploitation of Research Results. Briuselis, 2013 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-01]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/XGLods>>.
9. NELSON, John W. The Virtual Property Problem: What property rights in virtual resources might look like, how they might work, and why they are a bad idea. *McGeorge Law Review*, 2010, vol. 41, p. 281–309 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-20]. Prieiga per internetą: <<https://ssrn.com/abstract=1469299>>.
10. POSNER, Eric A. Economic Analysis of Contract Law After Three Decades: Success or Failure? *Yale Law Journal*, 2003, vol. 112, no. 4, p. 829–880 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/xehxyM>>.
11. Study Group on a European Civil Code. *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Full Edition. Munich: sellier, 2009 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-11-20]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/pwV4Gg>>.

Praktinė medžiaga

12. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. 2002 m. vasario 19 d. sprendimas byloje *Besix SA and Wasserreinigungsbau Alfred Kretzschmar GmbH & Co. KG (WABAG), Planungs- und Forschungsgesellschaft Dipl. Ing. W. Kretzschmar*.

mar GmbH & Co. KG (Plafog), nr. C-256/00 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/e5E5ed>>.

13. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. 2009 m. balandžio 23 d. sprendimas byloje *Falco Privatstiftung, Thomas Rabitsch v Gisela Weller-Lindhorst*, nr. C-533/07 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-28]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/lijuMj>>.

14. Expert Group Meeting on Cloud Computing Contracts. Synthesis of the Meeting of 30 April 2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-12-30]. Prieiga per internetą: <<https://goo.gl/1TtcyG>>.

QUALIFICATION OF CLOUD CONTRACTS

Stasys Drazdauskas

S u m m a r y

Legal qualification of cloud contracts is increasingly becoming one of the questions analysed as part of different studies, scientific research, or legislative initiatives. Depending on the type of cloud contract, sometimes cloud contracts are proposed to be qualified as a lease, in other cases as a service contracts. Cloud service providers identify their services also as the grant of a license. The article analyzes the features of the object of cloud contracts provided in the definitions of the technical standards, where the most significant feature is the provisioning and granting of access to a wide range of resources (technical (virtualised), software or functional). The analysis of conformance of these characteristics to the lease, service or licensing contracts reveals that cloud contract cannot be qualified as a lease, service or license contract, as no part of the cloud contract complies with all the qualifying features of at least one type of contract regulated by laws. It can be concluded that cloud contracts should be qualified as a type of contract which is not regulated by the law.

Iteikta 2016 m. gruodžio 31 d.

Priimta publikuoti 2017 m. vasario 23 d.